

LÄÄNE-HARJU VALLA LEHT

NOVEMBER 2023 | NR 10 (65) | WWW.LAANEHARJU.EE | f LAANEHARJUVALD

Reaalsust peegeldavad andmed on olulised, sest nii hoolitsed enda, oma alaealiste laste ja eestkostetavate elukoha aadressi õigsuse eest rahvastikuregistris. See tähendab, et saame neid andmeid kasutades langetada õigeid otsuseid ja kujundada lasteaia- ning koolivõrku vastavalt nõudlusele. Samuti saad täie õigsusega kasutada neid hüvesid, mis meil valla elanikele on.

**Sissekirjutus pole pelgalt südame-
tunnistuse asi, vaid igast inimesest sõltub
ka see, kui palju vallas ära teha saab.** ✓

Iga sinse ametliku elaniku tulumaks on arvestatav laekumine valla eelarvesse ning selle eest saab ära teha nii mõndagi.

HARIDUS

10 inimese tulumaksulaekumine vallale katab ära ühe lasteaiaõpetaja aastapalga. Kahe inimese tulumaksulaekumine vallale katab ära aga ühe lasteaiakoha maksumuse vallapoolse osa.

TEED JA TÄNAVAD

100 meetri uue tee ehitamiseks on vaja ca 8 inimese aastast tulumaksulaekumist. Ühe inimese aastase tulumaksulaekumise eest saab aga greiderdada 32 kilomeetrit teid ning teha 24h järjest lumetõrjet.

TÄNAVAVALGUSTUS

39 töötava inimese sissekirjutus tähendaks aga kogu aastase tänavavalgustuse kulu.

VABA AEG

Puhkealade hooldamine nõuab aga 49 inimese aastast tulumaksulaekumist.

HEAKORD

Meie menüüst Hoovid korda! projektist saaks kahe inimese tulumaksulaekumisest korda keskmiselt ühe vallas asuva hoovi.

JÄÄTMED

Ühe inimese aastase tulumaksulaekumisega saaks koguda 28,5 tonni eterniiti või 4,3 tonni majapidamises tekkinud ohtlikke jäätmeid.

Arvutuste aluseks on võetud keskmise kuupalgaga inimese aastane tulumaksulaekumine, mis on 2568 eurot.

LOE ROHKEM JA ÄRA KÕHKLE!

<https://laaneharju.ee/tule-meie-valda-elama->

JUHTKIRI

Sissekirjutus pole vaid südametunnistuse asi

RIINA KARM

Lääne-Harju vallavalitsuse finantsjuht

Aasta lõpp toob fookusesse taas kodukohta sissekirjutuse. Omaavalitsused koputavad moel või teisel elanike südameile, et nad end ametlikult ka sisse kirjutaksid.

Lääne-Harju vald ei ole kuue aasta jooksul meelitanud siia inimesi ühekordse hea-parema ega tee seda ka sel korral. Leiame, et iga sinne elanik peab olema koheldud võrdsetel alustel ning kampaaniaperioodil sissekirjutanuid kudagi teistest eelistama ei peaks. Küll aga saame selgitada, milleks ametlik sissekirjutus oma kodukohta hea on ning mis sellest sõltub.

Ühelt poolt ongi see südametunnistuse asi, teisalt sõltub igast inimesest ka see, kui palju vallas ära teha saab.

Reaalsust peegeldavad andmed on olulised, sest nii hoolitset enda, oma alaealiste laste ja eestkostetavate elukoha aadressi õigsuse eest rahvastikuregistris. See tähendab, et saame neid andmeid kasutades langetada õigeid otsuseid ja kujundada lasteaiad ning koolivõrku vastavalt nõudlusele. Ma ei peatuks pikemalt kõigil hüvedel, mida te vallaelanikuna saate, sest neist te olete teadlikud. Vallavalitsuse finantsjuhina toon välja hoopis selle poole, mida teie oma sissekirjutusega vallas ise korda saate saata.

Iga sinne ametliku elaniku tulumaks on arvestatav laekumine valla eelarvesse. Tõsi, eelarve kujuneb mitmest komponendist, kuid elanike tulumaksu olulisust selles ei tasu siinkohal alahinnata. Riik annab eelarvesse oma osa, kuid igasse valdkonda peab vald juurde panema.

Inimesi kõnetab arvude keel ning et oleks kergem hoomata, siis lähemegi konkreetsemaks. Oma näiteid ilmestan keskmise kuupalgaga inimese aastase tulumaksuga, mis on 2568 eurot. Alustuseks võtame meie valla kõige suurema kuluartikli – haridus. Kui seda on raske sobitada valla eelarve konteksti, siis toome näite – 10 inimese tulumaksulaekumine katab ära ühe lasteaiapäetaja aastapalga. Kahe inimese aastane tulumaks katab ära ühe lasteaiakoha.

Või võtame näiteks teed ja tänavad – 100 meetri uue tee ehitamiseks on vaja ca 8 inimese aastast tulumaksu. Ühe inimese aastase tulumaksulaekumise eest saab aga greiderdada 32 kilomeetrit teid ning teha 24h järjest lumetõrjet. 39 inimese sissekirjutus tähendaks aga kogu tänavavalgustuse kulu.

Palju on räägitud mänguväljakutest ja puhkealadest ning et neid võiks rajada kõikjale. Saab, kuid nende hooldamine nõuab aga 49 inimese aastast tulumaksu. Meie menüüst Hoovid korda! projektist saaks kahe inimese tulumaksulaekumisest korda keskmiselt ühe valla hoovi.

Kõik eeltoodud arvutused on tehtud selleks, et tuua selgust, kui palju ühe vallaelaniku ametlikust sissekirjutusest tegelikult sõltub. Kui palju me planeeritust rohkem saaksime teha, ongi suuresti ka teie enda teha. Raha toote valda sisse kõik teie, kes te olete end registreerinud siinseks elanikuks ning mida rohkem teid on, seda rohkem saab parandada ja hooldada teid, lülitada sisse üha uusi lampe ning rajada puhkealasid. Kõigest muust rääkimata.

Loodan, et need näited aitasid veidi aimu saada, milleks sissekirjutus mitte vaid hea, aga ka väga vajalik on. Samuti usun, et rahapaigutus püsivatesse lahendustesse kaaluvad üle üksteisevõidu pakutavad ühekordsed hüved. •

31. oktoobri vallavoli

Lääne-Harju valla 2023. aasta lisaeelarve I lugemine

Volikogu istungil oli Lääne-Harju valla 2023.a. lisaeelarve esimene lugemine. Lääne-Harju valla I lisaeelarve koostamise vajaduse tingis planeeritust suurem tulumaksu laekumine, erinevate sotsiaalvaldkonna teenuste mahu kasv, muutused investeeringute plaanis jms.

Eelarves oli prognoositav tulumaksu laekumine 11%, kuid seni 2023.a. 9 kuu laekumise põhjal võib prognoosida tulumaksu laekumise kasvaks aasta keskmiselt ca 11,4%.

Lisaeelarves väljatoodud kulude poolt on suurenenud näiteks transpordikorralduse rida, kuna on kasvanud rongireisijate arv ning Elroni piletihinnad. Kasvanud on ka kulud seoses koolide ja lasteadeade majanduskulude kasvuga kokku 243 tuhat, sealhulgas kulud mis lähevad Lääne-Harju valla laste õppimisele ja lasteaias käimisele kas teistes omavalitsustes või eralastehoiudutes ning koolitoit.

Lääne-Harju vald on pingutanud ka selle nimel, et suurenenud kulude kõrval kulusid vähendada. Selle tulemusel on vähenenud tänavavalgustuse ja muu elamu- ja kommunaalmajanduse read 20 000 euro võrra, sellele on kaasa aidanud näiteks see, et vanad elektripirnid asendati LED pirnidega ning õõseks lülitatakse välja tänavavalgustus. Need eelpool nimetatud näited on väike osa kõigest ning 2023.a. lisaeelarve teine lugemine on plaanis novembrikuus, et siis enne aasta lõppu see ka ära kinnitada.

Lääne-Harju valla eelarvestrateegia 2024–2027 I lugemine

Lääne-Harju valla eelarvestrateegia on valla dokument, milles kavandatakse valla arengudokumentides sätestatud eesmärkide saavutamiseks vajalike tegevuste finantseerimist. Eelarve strateegia koostamise eesmärk on tagada valla eelarvestamise jätkusuutlikkus ning eelarvestrateegiat uuendatakse igal aastal.

Lääne-Harju valla eelarvepoliitika eesmärk on hoida põhitegevuse tulemit, s.o. põhitegevuse tulude ja kulude vahe positiivseks, mis võimaldab katta vähemalt laenu põhiosa tagasimaksed ja intressikulud.

Lääne-Harju valla ülesanne on korraldada vallas sotsiaallabi ja teenused, vanurite hoolekanne, noorsootöö, elamu- ja kommunaalmajandus, veevarustus ja kanalisatsioon, jäätmehooldus, ruumiline planeerimine, teede ja tänavate korrashoid. Lisaks on vallas kohustus korraldada tema omandis olevatele koolieelsetele lasteasutustele, põhikoolidele, gümnaasiumi ja huvikoolide, raamatukogude, rahvamajade ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist. Kõike seda arvesse võttes on Lääne-Harju valla põhitegevuse kulude maht 2023. aastal vastavalt eelarvele 26,6 miljonit eurot, millest moodustab 61% haridus, 11% sotsiaalne kaitse, 11% valitsussektor, 8% vaba aeg ja kultuur, 4% keskkonnakaitse, 3% majandus ning 2% elamu- ja kommunaalmajandus. Aastate

Oktoobrikuus **sündis** vallas **10 last** – **4 poissi** ja **6 tüdrukut**.
Manalateele lahkus 12 valla elanikku.
Meie valda saabus elama **85 uut elanikku** ja kolis **mujale Eestisse 66 inimest**.

Elanike arv seisuga 1.oktoober on **13 718 elanikku**.

Kõige enam saabuti elama **Paldiski linna – 22 uut elanikku**, nendest 13 Ukraina kodanikud
Klooga alevikku saabus **9 uut elanikku**,
Laulasmaale ja **Keila-Joale** saabus **7 uut elanikku**.

kogu istungi uudised

2024-2025 suuremaks investeeringuks on planeeritud Lodijärve Kooli juurdeehitus. Vastavalt strateegiale katab põhitegevuse tuleml perioodil 2024-2027 ära laenude teenindamise kulud ehk siis intressi ja tagasimaksed.

Volikogu andis loa riigihanke läbiviimiseks

Vallavalitsus palus luba Laulasmaa kooli ja lasteaia koristusteenuse riigihanke läbiviimiseks, millele volikogu ka oma nõusoleku andis. Laulasmaa kool ja lasteaed on saanud juurde 4 moodulit ja spordisaali, mis on kõik viinud selleni, et koristuspind on läinud suureks. Mis tähendab omakorda aga seda, et koristajaid on vaja rohkem ja töökorraldus suurem. Seni on koristajate haldamine olnud majandusjuhataja töö, kuhu kuulub ka koristajate asenduse leidmine, kui keegi on haigestunud. See kõik ei peaks olema majandusjuhataja töö, mis tõttu korraldatakse hange, et teenus osta väljast. Kui teenuse väljast ostmine on soodsam ning otstarbekam, kui senine personalikulu, siis tundub selline lahendus olevat igati mõistlik.

Muudeti Lääne-Harju valla teede nimekirja

Vallavolikogul tuli järjekordselt muuta Lääne-Harju valla teede nimekirja. Transpordiameti kohalike teede haldur andis teada, et Pargi allee 5 kinnisasjal asuvat Tee 202 enam ei ole. Lähemalt uurides selgus tõsiasi, et 61 m pikkune erateed looduses enam ei ole ning kustutati seetõttu teeregistrist.

Lääne-Harju valla teede nimekirja lisati volikogu otsusega kohalikuks teeks järgmised teed: Laulasmaa külas Männiokka tänav, Tammetõru tänav, Kadaka tänav, Pargi tänav, Lemmaru külas Põldetaguse tee, Madise külas Kopli tee, Alliklepa külas Kolviku tee, Kurkse külas Kurksemetza tee, Laulasmaa külas Oja tänav, Kurkse külas Laheotsa tee, Nurga-Uuetoa tee ja Kurkse külas Zeideri tee.

Vallavara anti kasutusse

Volikogu otsusega anti Aktsiaselts Medicum Tervisehoiuteenused kasutusse tasuta Lääne-Harju valla omandis olevas Padi-se küla Vallamaja kinnistu hoones asuvad

mitteeluruumid 124, 124a, 125, 127 ja 128 tervisehoiuteenuse osutamiseks. Ruumid antakse kasutusse sihtotstarbeliselt tähtajaga 10 aastat.

Korteriühistu Rummu Sireli 12 esitas Lääne-Harju Vallavalitsusele taotluse sooviga kasutada valla omandis olevat maad korterelamu parkla laiendamiseks. Volikogu andis nõusoleku maa-ala tasuta kasutamise andmisega tingimustel, et kasutatakse sihtotstarbeliselt parkla laiendamiseks, kinnisasja kasutusala korrashoiu eest vastutab kasutaja ning ala ei ole lubatud piirata aiaga.

Kungla mets 2 detailplaneeringu vastuvõtmine

Volikogu andis nõusoleku Meremõisa külas Kungla mets 2 detailplaneeringu vastuvõtmiseks. Planeeritava ala suurus on ca 12 ha, kuhu on planeeritud 27 elumumaad, millest viis on ridaelamu ning ülejäänud üksikelamute ehitamiseks. Detailplaneering oli ka avalikul arutelul, kus osalejaid ei olnud ning ettepanekuid ei laekunud. •

Vald täis elamusi kataloog

Lääne-Harju Vallavalitsuse strateegiakeskus ootab Teid turismiettevõtjate kohtumisele, mis toimub 28. novembril kell 17 Pakri Plaza 6. korrusel (Rae 38, Paldiski).

Oleme täis entusiasmi ja pühendumust ning jätkamas 2024. aasta kataloogi "Vald täis elamusi!" koostamisega. See on parim võimalus teha koostööd kõigi vallas tegutsevate turismi-, toitlustus-, meelelahutus- ja sündmusi pakuvate ettevõtetega. Kuigi kataloogi stiil ja kujundus jääb suures osas samaks 2023. aasta voldikule, on soov sinna lisada rohkem aktiivse puhkuse võimalusi.

Soovime, et külalised saaksid nautida kõiki Lääne-Harju valla pakutavaid teenuseid, proovida kohalikust toorainest val-

mistatud suurepäraseid tooteid ja lahkuda rahulolevana. Seetõttu on oluline, et tõstaksime esile, mida Lääne-Harju vallas on erilist ja väärtuslikku, et suurendada küllastajate arvu.

Palun andke osalemisest teada hiljemalt 24. novembriks 2023 aadressile kati.tear@gmail.com. Teeme kõik selleks, et see üritus saaks tulemuslik!

Teie panus ja koostöö on meile äärmiselt olulised ning ühiselt saame teha Lääne-Harju valla veelgi atraktiivsemaks sihtkohaks küllastajatele.

Lisainfo: arendusnõunik Kati Teär-Riisaar, tel 679 0602 või kati.tear@laaneharju.ee. •

Oktoobrikuu lõpus sai valmis ka Keila-Joa rulapark! Rulapark ei ole veel küll lõplikult valmis, kuid taas-kord on loodud noortele üks tore vabaaja veetmise koht. Rulapargile lisandub veel puhkeala laiendus. •

FOTO MADIS VAIKMAA

Lühiajaline majutusteenus kohaliku omavalitsuse vaates

Inimeste seas on muutunud reisides üha populaarsemaks hankida majutusteenus Booking.com või AirBnB kaudu. Kui on nõudlust, tekib ka vastava teenuse pakkujaid.

ERKI RUBEN
abivallavanem

Rõõm on näha, et ka meie vallas on hulgaliselt väga kvaliteetseid ja teadlikke puhke- ja kodumajutuse pakkujaid. Turism pakub suurepäraseid võimalusi kohalikele elanikele ja ettevõtjatele täiendavate teenuste pakkumiseks. Mujaht Eestist aga ka välismaalt tulnud inimesed tutvuvad imeilusa Lääne-Harju valla. Osad neist otsustavad jäädavalt siia elama tulla, mis omakorda mõjub hästi vallas asuva kinnisvara väärtusele.

Kahjuks nii nagu näiteks liikluses, esineb ka majutusteenuse kasutajate seas isikuid, kes teiste inimeste heaolust lugu ei pea ning põhjustavad erinevaid häiringuid. Kõige sagedasemaks häiringuks on ülemäärane lärm ja öörahu rikkumine naabrite suhtes. Kuigi selliste juhtumite lahendajaks on Politsei, siis sageli nähakse probleemi põhjust hoopis majutusteenuses endas. Häiringust mõjutatud isikud otsustavad häiringute likvideerimiseks esitada valda kaebuseid, mille eesmärk on algtada järelevalve hoopis majutusteenuse osutaja suhtes. Vallavalitsus on kohustatud kaebuse laekudes järelevalvet teostama. Järelevalve teostamise eesmärk ei ole mitte kedagi karistada. Vastupidi, eesmärk on aidata inimestel aru saada, milliseid nõudeid on erinevad seadused mingi tegevuse puhul ette kirjutanud ning kuidas nende nõuete järgi tegevust seada. Selleks, et järelevalvemenetlus lõppeks tõdemusega, et majutusteenuse pakkuja on kõik nõuded täitnud, kirjutan allpool pulkadeks lahti, millised nõuded peavad olema täidetud majutusteenuse puhul kohaliku omavalitsuse vaates.

Alustada tuleb majutusteevõtte liigi määramisest turismiseaduse alusel. Liigiks võib olla hotell, motell, külalistemaja, hostel, puhkeküla/-laager, puhkemaja, külalis-

FOTO RAUL MEE

korter või kodumajutus. Antud juhul räägime me peaaegselt kolmest: külaliskorter, puhkemaja, kodumajutus.

Külaliskorter on majutusteevõtte, kus korter antakse tervikuna kliendi kasutusse. Kohalikul omavalitsusel eraomandis oleva korteri lühiajalise üürimise osas tingimuste seadmiseks alust ei ole. Korteriomandit on lubatud üürida nii pikaajaliselt kui ka lühiajaliselt ja reklaamida seda mistahes platvormidel.

Kodumajutus on majutusteevõtte, kus kliendi kasutusse antakse tuba või muu osa majutusteenuse osutaja elukohaks olevast talust, majast või korterist. Tegemist saab olla näiteks elamuga, milles omanik ise sees elab, ja kus omanik üürib lühiajaliselt välja ruume, mida tal endal elamiseks ei ole tarvis. Tegemist saab olla talus, kus omanik ise sees elab, mõne kõrvalhoonega. Kuna tegu on hoonega, kus omanik elab, siis tegevus toimub üldiselt elamumaa sihtotstarbega katastriüksusel. Kodumajutust eristabki puhkemajast see, et omanik viibib reeglina samaaegselt samas majas või samal kninis-tul, kus ta majutust pakub. Sellisel juhul saab võimaliku häiringu puhul omanik ise vahe-tult sekkuda ja kliendid korrale kutsuda. Ka kodumajutuse puhul sarnaselt külaliskorteri-ga ei ole vaja alustamiseks midagi muud, kui seada kuulutus üles mõnda majutusportaali.

Puhkemaja on majutusteevõtte, kus majutushoone antakse tervikuna kliendi kasutusse. Selles definitsioonis on oluline roll sõnal majutushoone. Majutushoonet ei ole lubatud ehitada või kasutada 100% elamumaa sihtotstarbega katastriüksusel. Majutushoone puhul peab katastriüksuse sihtotstarbeks olema kas täielikult või osaliselt ärimaa. Tihtilugu on uued puhkemajad rajatud aladele, kus on kehtivad detailplaneeringud ja nendes on määratud kruntide kasutusotstarveteks 100% aiult elamumaa. See tähendab omakorda seda, et sihtotstarbe muutmine ärimaaks eeldab uue detaipla-neeringu koostamist.

Detailplaneeringu koostamine on avalik protsess, kus kõik saavad kaasa rääkida. Nii ei saa kellelegi tulla üllatusena, kui piirkonnas hakatakse pakkuma majutusteenust. Kui puhkemaja siiski on ehitatud elamumaa sihtotstarbega kinnistule ja kohalikele omavalitsusele laekub vastav kaebus, on vald sunnitud tegema ettekirjutuse tegevuse lõpetamiseks vähemalt seniks, kuni puhkemaja teenindav katastriüksus saab täielikult või osaliselt ärimaa sihtotstarbe.

Lääne-Harju Vallavalitsus hindab väga ettevõtlikke inimesi, kes pakuvad teiste hulgas ka vallaelanikele erinevaid vajalikke teenuseid või tooteid. Igast väiksest ettevõtmisest võib kasvada välja midagi hoopis tõsisemat. Nii tekivad uued töökohad, nii tekib palju uusi võimalusi. Tänu ettevõtlikele inimestele loome riigis väärtust, millest omakorda tulevad vahendid riigi eelarvesse ühiskonnas vajalike teenuste pakkumiseks. Ilma ettevõtluseta ei ole võimalik riigina pikalt eksisteerida. On väga tervitatav, kui inimesed valivad palgatöö asemel, kas vaba-tahlikult või töökoha kaotuse korral vahest ka sunnitult, selle tee, et olla iseendale töö-andjaks. ●

Riiklik järelevalve Lääne-Harju vallas

Lääne-Harju vallavalitsusel teostavad riiklikku järelevalvet keskkonna- ja ehitusosakonna nõunikud Tarvo Trepp ja Regina Siimert.

Järelevalve ametnik teenib oma riiki ja rahvast, lähtudes avalikust huvist ning nende eesmärk on ennetada ja välja selgitada ohud ning kõrvaldada kor-rarikkumised. Ametnikud tegelevad ka

väärtegude kohtuvälise menetlemisega, mille eesmärgiks koosseisupärase teo toimepannud isiku väljaselgitamine ja tema suhtes karistamisotsuse vastuvõt-mine.

Järelevalve ametnikud igapäevaselt puu-tuvad kokku väga erinevate juhtumitega, mida lahendatakse eesmärgipäraselt.

Üheks oluliseks probleemiks vallas on jäätmete maapinnale ladustamine ja nende ebaseaduslik käitlemine. Valla territooriumil on keelatud prahi loodusesse viimine ning igasugune muu risustamine.

>>> LK 6

Porikuu selgroog murti Padisel

Traditsioonilise Porikuu festivali üks meie valla suurimaid sündmusi oli kuu keskel toimunud „Porikuu laat ja perepäev Padise Kastellis“. Olgug et Porikuu laat toimus juba neljandat korda, lõi tänavune üritus nii mõnegi rekordi. Seda nii programmi kui kauplejate osas.

Oodatud sügisfestivali olid külastama tulnud nii kohalikud pered Lääne-Harju vallast kui külalised kauge-maltki. Lisaks laadale oli sel korral ka kogu päeva kestev programm, kus olime arvestatud nii väikese kui suure, nii spordilembelise kui kultuurisõbraga. Kuigi ilm ei olnud kiita, või mis seal salata, Porikuule omaselt sadas pea terve päeva väitel, siis oli kokku tulnud sellegipoolest sadu külastajaid.

Porikuu laadalt oli võimalik teha sisse-oste ligi sajalt erinevalt kauplejalt. Rõõm oli näha niivõrd palju omakandi rahvast, kes olid tulnud enda toodangu ning hobidega kauplema. Talvevarusid sai täiendada toidutootjatelt – mett, hoidiseid, aiasaadusi ja pagaritooteid oli lettidel rikkalikult. Käsitöölal leidus tooteid kohalike memmede villasokkidest ning osavate nikerdajate keeraimikast kuni hoole ja armastusega valmistatud kingitusteni. Taaskasutusosal anti rohevallale omaselt asjadele uus elu, nii saigi ühe vanast kellegi uus ning seda soodsalt ja keskkonnasõbralikult.

Lisaks laadale oli avatud Padise Kastelli kohvik, ratsutada sai Vihterpalu talli hobus-tega ning nautida meelelahutusprogrammis.

Tasuta etenduse andis improteater Ruutu10, mis naerutas nii suuri kui väikeseid külalisi. Rokilike ballaadidega esines Viivika Viicberg, rahvuskultuuri pakkus reibas rohkearvuline kollektiiv Lahepere Kultuuriselts. Hoogsate lugudega laulis päikese välja Padise segakoori bänd. Kummikutele ja vihmavarjudele maalimist juhendas Melandia Art ning seiklusmängu korraldas Jürgen Lepp. Päeva juhtis alati särav ja särtsakas Liina Randpere ning meeldejäädavaid hetki püüdis pildile fotograaf Maris Raud.

Kogu päeva väitel oli võimalus osaleda ka loosimängudes, mille auhinnad panid välja kohalikud elamusteenuspakkujad. Padise Kastell tänab kõiki, kes Porikuu laadast ja perepäevast osa said ning tõele au andes – meil on tõepoolest vald täis elamusi.

Tänavuse laada ja perepäeva aitas sedavõrd suureks teha Lääne-Harju Koostöökogu „Puhume taas purjesse“ projekti tugi. Sündmus on ellu kutsutud tänu oktoobrikuus Loode-Eestis toimuvale Porikuu festivalile, mille eesmärk on vabas õhus

Heleen Välba porikuud sümboliseeriva kollase kummikuga

FOTO MARIS RAUD

viibimise ja turismihooaja pikendamine sügisperioodil.

Järgmise porikuuni! •

HELEEN VÄLBA

Padise kogukonna värvikas sügislaad

Sügis on aastaaeg, mis toob meie ellu mitmeid muutusi – lehed puudel muudavad värvi, õues läheb külmemaks ja päevad jäävad lühemaks. Samuti toob see kaasa traditsioonilisi sügisüritusi, millest üks on Padise lasteaia sügislaad.

Sügislaad on aastaid toimunud kogupereüritus, kus käsikäes käib usin kauplemine ja mõnus koosolemine. Toiduelamused on kindlasti üks peamisi atraksioone – tragid lapsevanemad ja usinad töötajad on koos lastega valmistanud laia valiku maitseid hoidiseid ja küpsetisi. Mesi, moos, kompotid ja värskelt küpsetatud saiakesed – need on vaid mõned näited, mida laadalettidelt leida võis. Kootud sokid, kindad, kotid – midagi igale maitsele. Üritusel ei piiratud ainult toidu ja käsitööga – tõelist laada miljööd tekitasid lapsevanemate püstitatud batuudid ning pannkookigilett.

Sellel aastal lähenesime ürituse korraldamisele võimalikult roheliselt – Lääne-Harju vallavalitsuse toel soetatud sorteerimisjaamad olid õue peal olemas. Rõõm oli näha, kuidas lapsed õhinaga vanematele seletasid, millisesse prügikasti käesolev sodi tuleks poetada. Samuti loobusime

Sügislaad Padisel

FOTO TRIIN MERILA

ühikordseid plastknõusde kasutamist ning innustasime külastajaid oma karpide ja kahvlitega tulema. See oli suurepärase viisi toetada meie keskkonnasõbralikke eesmärke ning panustada lasteaia ellu. Selline ettevõtmine on sügavam kui lihtsalt üritus. •

TRIIN MERILA

Kogukonna kokkutulek >

FOTO TRIIN MERILA

<<< LK 4

Korterühistu elanikud ja garaažiühistu liikmed tihti peale ladustavad olmejätmeid, suurjätmeid, madratseid, pakendeid, elektronika seadmeid, rehve, WC-potte prügi-konteinerite kõrvale, mis ei ole lubatud. Ka tuleb ette olukordi, kus korterelamute akendest loobitakse toidujätmeid lindude toitmiseks. Tuleb pöörata tähelepanu sellele, et ka selline tegevus ei ole lubatud, sest lisaks reostusele ei ole inimese poolt pakutavad jätmed lindude loomupärane toit ning võib rikkuda nende tervist. Lisaks on elanikke, kes toidavad metsloomi ning meelitavad oma tegevusega tahtmatult ligi rebaseid, kes võivad ohuks olla inimestele kui ka koduloomadele.

Suureks mureks ka on hulkuvate kasside regulaarne toimine, mis toob kaasa kassikolooniate tekkimise, mis omakorda suurendab haiguste levikut koduloomade seas, kellega sellised kassid kokku puutuvad.

Lääne-Harju vallas on kasvutrendis ebaseaduslik raie. Vastavalt looduskaitse-seadusele peab toimuma raie tiheasustusalal vallavalitsuse väljastatud loa alusel.

Ehitusjärelevalve valdkonna üks laialt levinud rikkumisi on ehitusloata ehitamine; ebaseaduslik ehitise laiendamine, ümberhitamine, lammutamine; 20-60 m² ehitiste püstitamise puhul ehitusteatise ja ehitusprojekti mitte esitamine või ehitiste vaele

otstarbel kasutamine. Järelevalve ametnikud soovivad enne kavandatava ehitise püstitamist konsulteerida pädeva spetsialistiga, et hilisemaid komplikatsioone vältida. On sagenenud juhtumid piirdeaedade ebaseaduslike ehitamisega, millega ületatakse kinnistu piiri või see ehitatakse kitsenduste alale (elektriliinid maas jne).

Riikliku järelevalve ametnikud tänavad kõiki, kes tegutsevad vallas seadusekuulekalt! Need kes ei ole kindlad oma tegude õiguspärasuses, palume konsulteerida pädeva ametnikuga. •

REGINA SIIMERT

Lääne-Harju valla keskkonna- ja ehitusosakonna nõunik

TLÜ uus magistriõppekava muudab tehisintellekti tajumist

Co-funded by
the European Union

Tehisintellekt on juba pikka aega kohal olnud. Ent ehk peaksime korraks rõõmu ja elevuse kõrvale lükkama ning keskenduma ohtudele ja riskidele, mida see ühiskonnas kaasa toob?

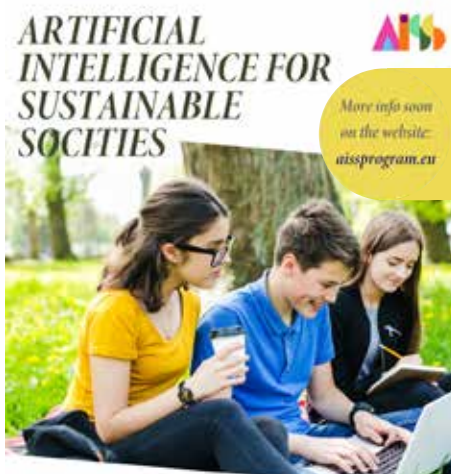
2024. aasta sügisel planeerib Tallinna Ülikooli Digitehnoloogiate instituut koostöös kahe partnerülikooliga (Tampere ülikool Soomes ja Lusófona ülikool Portugalis) võtta vastu uue Erasmuse ühise magistriõppekava „Tehisintellekt lahendused jätkusuutlikele ühiskonnale“ (AISS) esimesed üliõpilased. AISS käsitleb kestlikke ühiskondi, tehisintellektilahendusi, koosdisainimist ja kodanike kaasamist.

Õppekavast, koostööst Lääne-Harju vallavalitsusega ja muu olulisest räägib intervjuus õppekava TLÜ koordinaator, Digitehnoloogiate instituudi digipöörde professor Merja Bauters.

Merja, mis on uue Erasmuse ühise magistriõppekava „Tehisintellekt lahendused jätkusuutlikele ühiskonnale“ peamine mõte?

Pea kõik riigid on praegusel ajal hädas nähtusega nimega „demokraatia kadumine“. Kuigi tehnoloogiast on palju abi, võib see selles olukorras toimuvaid protsesse hoopis negatiivselt mõjutada. Tehnoloogiatega ja nende kasutamisega seoses on äärmiselt oluline hakata rakendama kriitilist ja austavat mõtteviisi. Probleem laieneb ka keskkonnatingimuste võimendamisele ja ühiskonnaplaanimisele. Seda püüamegi uue Erasmuse ühise magistriõppekava „Tehisintellekt lahendused jätkusuutlikele ühiskonnale“ raames teha.

Uue õppekavaga seoses teeb Tallinna Ülikool koostööd kahe teise Euroopa ülikooliga: Soome Tampere ja Portugali

Lusófona ülikooliga. Miks just need kaks ülikooli?

Iga AISS-i partner toob lauale mingi fookusala, mis on õppekava loomise ja arendamise juures oluline. Näiteks keskendub Tampere ülikool kestlikele ühiskondadele, hõlmates nii inimeste kui ka keskkonna heaolu. Lusófona toob õppekavasse tehnilise komponendi, kuigi tegemist on multidistsiplinaarse ülikooliga. Nendega tegutseme tehisintellektilahenduste ja disaini kallal. TLÜ poolt on kodanike kaasamine ja koostöö kohalike MTÜ-dega. Vastutame koosdisainimise eest ning teeme koostööd meie inimese ja arvuti interaktsiooni MA uurimisrühma ning teise MA uurimisrühmaga tegeleme avatud ühiskonna tehnoloogiatega. Partnerite hulgas on veel Biotoopia, Citizen OS, Lääne-Harju vallavalitsus ja Inspirators! Eestist ning telekanal Yle ja Tampere linnavalitsus Soomest. Kõik part-

nerid on õppeprotsessiga tihedalt seotud ja plaanivad kursusi läbi viia koos meiega või ka iseseisvalt.

Milline on Lääne-Harju vallavalitsuse peamine roll AISS-i programmi loomisel?

Lääne-Harju vallavalitsus on meie asotsieerunud partner. Tema ametlik roll on toetada ja suunata programmi valla vaatevinklist, et õpetada õpilastele õigeid oskusi ja teadmisi valla edaspidiseks õitsenguks. Tulevikuoskused, pädevused ja teadmised vajaksid töötajaid vallale hea tuleviku ehitamiseks.

Lääne-Harju pakub koolituskohti üliõpilastele nende erialasel praktikaperioodil, Interdistsiplinaarse projekti kursuse teemasid/väljakutseid ja samuti pakub välja magistr töö teemasid. Lääne-Harju vald ühendab meid (kolme ülikooli) kujundama AISS-i kursusel mikrokrade, mis oleksid kasulikud Lääne-Harju vaatenurgast.

Kuidas algas teie ja vallavalitsuse koostöö?

Vallavalitsuse strateegiajuht Kadri Kuum oli meie eelmise „Avatud ühiskonna tehnoloogiad“ magistriprogrammi „kollektiivne intelligentsus“ kursusel osaledes väga optimistlik ja paindlik. Vallavalitsus andis õpilasmeeeskondadele valida 3 erinevat Lääne-Harju väljakutsete teemat.

Kursusel õpilased tutvusid väljakutsetega seotud paikadega nagu Rummu järv ja Paldiski linn, kust said head kontekstuaalset infot probleemide kohta. Kursuse lõpus kutsus Lääne-Harju meid kõiki oma

vallamajja, et tudengimeeskonnad esitleksid oma lõpuettekandeid nende poolt väljakutsetele loodud lahendustest. Kursuse hinne sõltus tagasisidest, mida nad said “kliendilt”, antud juhul siis Lääne- Harju valla esindajatelt.

Aga milline tagasiside oli õpilastel?

Õpilaste tagasiside kursusele oli väga positiivne. Nad ütlesid, et see oli ainus kursus, mis integreeris teoreetilised meetodid

tegelikusse reaalsesse juhtumitesse. Seega on meil (õpetajatel) ülimalt hea meel, et meie hästi alanud koostöö uues programmis jätkub! Praeguses AISS-i programmis on interdistsiplinaarne kursus sarnane. Meil on väljakutseid pakkuda palju ettevõtteid, linnu ja omavalitsusi ning õpilased valivad lahendamiseks välja selle, mis neile kõige rohkem huvi pakub.

Miks on meil selle ala spetsialiste vaja?

Kuidas on see tulevikus ühiskonnale kasulik?

Kui uudiseid jälgite, siis teate! Keskond vajab jõudu ja abi. Vajame inimesi, kes suudavad kriitiliselt mõelda ja ehitada sildu erinevate distsipliinide ja sektorite vahele.

Intervjueeris
TATEVIK MELIKSETYAN
TLU Digitehnoloogiade Instituudi turundus- ja kommunikatsioonispetsialist

Kohtumine astronaudi Nicole Aunapu Manniga

FOTO HEIGO AUSMEES

Paldiski Ühisgümnaasiumi 2. klass Kalamajas

FOTO JANIKA MOLEJUS

Inspireeriv sügis Paldiski Ühisgümnaasiumis, unenõustajast astronautini

Paldiski Ühisgümnaasiumi õpilastel pole aega tunda sügisväsimust, kuna kõigile on jagunud rohkelt huvitavaid tegevusi.

Isegi sügisväsimuse esimeste tunnuste ilmnemisel oskavad 6.-12. klassi õpilased sellega toime tulla, sest neil käis külas une coach ja koolitaja Timo Oja, kes jagas õpilastele hea une saladusi ja selgitas, mida selle saavutamiseks ette võtta.

Septembri lõpus oli mitmel meie kooli õpilasel võimalus läbi rahvusvahelise teadus- ja haridusprogrammi GLOBE kohtuda eesti juurtega ameerika astronaut Nicole Aunapu Manniga. Astronaut kutsus noori üles pühenduma rohkem loodus- ja täppisteadustele ning tehnoloogia valdkonnale. Kohtumisel kõnelesid ka president Alar Karis ja USA suursaadik George P. Kent

13. oktoobril toimus Muusikakooli saalis huvilistele inspireeriv maalikoolitus. Üritust korraldasid 12. klassi õpilased Annika Künnapas, Veronika Prihhodko ja Toomas Paejärv. Koolitusele taotleti rahastust projektõppe raames Lääne-Harju Koostöökogu koostööprojekti Uut hoogu toetusmeetmest “Puhume purjesse” 2023.

Akrüülmaali koolituse struktuurse tehnikaga viis läbi Melandia OÜ ja Meelika Randma. Paldiski Ühisgümnaasiumi ja Lo-

dijärve kooli õpilaste käe all valmisid ilusad maalid, kus inspiratsiooni ammutati imeilusast Pakri poolsaare loodusest.

Vahetult enne vaheaega, 20. oktoobril, toimus Ämari linnaku territooriumil avatud uste päev ja meie kooli 10. ja 11. klass said neid töötubasid uudistada. Linnakus näidati sõduri varustust, relvastust ning sõdurite igapäevaelu nii kasarmus kui ka välilaagris. Strateegilise kommunikatsiooni keskuse ajateenijad näitasid millise erialatehnikaga meediaoperatsioonidel kaitseväge sündmuse kajastatakse. Küber- ja infooperatsioonide keskuse võitlejad tutvustasid küberkaitse maailma eripära. Lisaks tutvustati meditsiinibussi, veokeid ning päästetehnikat.

Samal päeval külastas 12. klass Tartu Ülikooli. Õpilastele tutvustati sisseastumistingimusi ja akadeemilist testi, samuti räägiti sellest, kuidas üldse endale eriala valida. Noortel oli võimalus oma silmaga näha erinevaid teaduskondi ja ülikooli laboreid.

Samal ajal, kui gümnaasiumiõpilased olid Ämaris ja Tartu Ülikoolis, veetsid 7.-9. klassi õpilased päeva Rakett69 Teadusstudios. See on koht kus saab avastada, katse-

tada, meisterdada ja põnevaid ülesandeid lahendada. Samuti saab koolis õpitud teooriat praktikas rakendada, oma tiimitöö oskusi arendada ning omavahel võistelda. Seekord osaleti kolme praktilise ülesandega töötoas, kus oli vaja kasutada matemaatika-alaseid teadmisi praktiliste probleemide lahendamisel.

Ka algklassides toimus nii mõndagi põnev, näiteks lõpetasime leivanädala pesapäevaga. Pesades sai mängida leivateemalist kahooti, teha endale võileiba, tutvuda erinevate kuivainetega, panna kokku puslet, lahendada leivaristsõna, laulda ja tantsida. Samuti sai proovida leiba ja valida enda lemmiku. Ülekaaluliselt võitis Anne Koo-gikodu seemneleib.

Lisaks käis 2. klass Kalamaja muuseumis. Koos uuriti ja mängiti mängu, mida lapsed mängisid eelmisel sajandil nii toas kui õues, vahvat äratundmist pakkus, et mitmeid mängu mängime me ka tänapäeval. Peale mängutundi külastati näitust “Lähme nulli” ning arutleti säästmise ja taaskasutuse üle.

13. detsembril kell 17.00 toimub Paldiski Ühisgümnaasiumis jõululaat, kus saate nautida ostlemist ja palju muud. Olete oodatud! •

PALDISKI ÜHISGÜMNAASIUMI KOOLIPERE

ROHEVALD

Muudatused biojäätmete kogumisel 1. jaanuarist 2024

Millised muudatused ees ootavad?

Alates 1. jaanuarist 2024 laieneb biojäätmete eraldi mahutisse kogumise ja jäätmevedajale üleandmise nõue kõikidele kinnistutele. Biojäätmepileid ei pea vedajale üle andma, kui kinnistul toimub nõuetekohane kompostimine.

Milleks muudatus vajalik on?

Biojäätmete eraldamine muust prügist on oluline, sest see võimaldab neid ringlusse võtta. Pannes biojäätmepileid segaolmejäätmetepileid mahutisse, muudavad biojäätmepileid teiste jäätmetepileid taaskasutamise raskeks, vahel lausa võimatuks. Eraldi kogutud biojäätmepileidest valmistatakse Eestis enamasti komposti, millega jõuavad loodusest võetud ained tagasi mulda. Biojäätmepileidest toodetakse ka biogaasi, mida saab kasutada kütusena näiteks linnaliinibussides. Biojäätmepileid kogumise ning komposti või biogaasi tootmisega tagatakse nende keskkonnasõbralik käitlemine, taastatakse toitaine looduslik ringkäik ning väheneb prügilate negatiivne mõju keskkonnale.

Esseisev muudatus on üleriigiline ja uued nõuded hakkavad kehtima kõikides omavalitsustes, mitte ainult Lääne-Harju vallas.

Mida tuleks teha neil, kellel eraldi biojäätmepileid mahuti seni puudus?

Tuleb võtta ühendust Lääne-Harju valla jäätmevedajaga Eesti Keskkonnateenused AS ning teha oma jäätmeveolepingusse muudatus: tellida biojäätmepileid veoteenus, määrata veosagedus (vt järgmist peatükki) ja avaldada vajadusel soovi mahuti ostmiseks või rentimiseks.

KIK projekti raames on võimalik taotleda vallavalitsusest 140 liitriseid biojäätmepileid mahuteid <https://laaneharju.ee/biojaatmete-kogumismahuti-taotlemine-2022> omaosalusega 10 eurot.

Biojäätmepileid tühjendussagedus

Biojäätmepileid mahuti tuleb tühjendada sagedusega, mis väldib nende ületäitumise, ümbruse reostumise, haisu ja kahjurite teke ning leviku. Biojäätmepileid mahuti miinimum tühjendussagedus on üks kord kahe nädala jooksul. Biojäätmepileid mahuti vähim suurus vastavalt Lääne-Harju valla jäätmehoolduseeskirjale on 80 l. Biojäätmepileid kilekotiga üle anda ei saa, kuna biolagunev

kilekott on pude ja võib käitlemisel puruneda. Biojäätmepileid tuleb vastavasse mahutisse paigutada biolagunevasse kotti või paberkotti pakituna või lahtiselt juhul kui kasutatakse konteineris biolagunevast materjalist vooderduskotti.

Kas biojäätmepileid üleandmise kohustusest saab taotleda vabastust?

Biojäätmepileid üleandmise vabastus tähendab sisuliselt nõuetekohast biojäätmepileid kompostimist oma kinnistul ning komposti tekkemahutis kasutamist. Ehk selle hetkeni, kuni otsustatakse kinnistul sisse seada kompos-

timine, tehakse vallavalitsusele kompostimise teavitust ning saadakse vallavalitsuselt kompostimise nõusolek, ei ole enam kohustus biojäätmepileid vedajale üle anda.

Neil kinnistuil, kuhu on taotletud ja määratud hooajaline või aastaringne vabastus korraldatud jäätmeveost, on ka biojäätmepileid üleandmine peatatud vabastuse perioodi vältel.

Kompostimisest teavitamine

Kompostimise teavitust ootame 1. novembrist 2023 eelistatult Lääne-Harju valla jäätmevaldajate registri veebilehe kaudu

Milline on nõuetekohane komposter, mis sobib köögi- ja sööklajajäätmepileid ehk toidujäätmepileid kompostimiseks?

Toidujäätmepileid tohib kompostida kompostis/kompostikastis, mis on igast küljest kinnine ja kaanega, kuhu ei pääse ligi linnud ega loomad. Lahtises anumast toidujäätmepileid kompostida ei tohi, sest see meelitab kohale linde, loomi ja närilisi.

Lahtises aunas või kastis võib kompostida aia- ja haljastujäätmepileid ning nende kompostimiseks oma kinnistul vallavalitsust teavitada vaja ei ole.

Nõuetekohane kompostikast on võimalik ise ehitada või osta lähimast ehituspoest.

<https://service.eomap.ee/laaneharjuvald/app/jaatmekaitlus>. Teavitusele tuleb lisada foto kompostrist oma kinnistul.

Iseteenindusse sisselogimisel:

- sisestage isikukood, vajutage “Otsi”, valige “Kompostimine” ning seejärel nimekirjast õige kinnistu;
- avaneb väiksem aken, mille allääres vajutage „Taotle kompostimist”;
- laadige üles pilt oma kompostrist;
- kontrollige e-posti aadressi (sinna saabub Teie taotluse esitamise kinnitus ja hiljem otsus);
- kommentaarilahtrisse märkige nt kasutatava kompostri maht liitrites vm asjasse puutuv info;
- vajutage “Esita”.

Kui jäätmevaldajate registrit ei ole võimalik kasutada, siis tuleb saata allkirjastatud kompostimise teavitamise kinnitus koos kasutatava kompostri fotoga valla kodulehel oleva vormi kaudu <https://laaneharju.ee/kompostimine>, e-posti aadressil info@laaneharju.ee, tavapostiga või tuua teavitustvorm ise kohale aadressile Rae tn 38, Paldiski.

NB! Kompostimisest ei pea teavitama elanikud, kes soetasid 2022. aastal Lääne-Harju Vallavalitsuselt KIK projekti raames kodukompostrid. Need andmed on juba jäätmevaldajate registrisse kantud.

Mis saab siis, kui ei ole jõudnud 1. novembriks kompostimisest teavitada?

Kompostimise teavitusi saab ka edaspidi teha jäätmevaldajate registri veebilehel <https://service.eomap.ee/laaneharjuvald/app/jaatmekaitlus> ning eelpool toodud kanalite kaudu, kuid need, kes ei ole seda 1. novembriks 2023 teinud, siis neile saadab valla jäätmevedaja Eesti Keskkonnateenused AS jäätmeveo lepingu muudatuse, milles kajastub biojäätmete veoteenus alates 1. jaanuarist 2024 vastavalt graafikule ja hinnakirjale (sarnaselt segaolmejäätmete veoga). Kui aga otsustatakse mingil hetkel kompostimise kasuks ja tehakse vallavalitsusele vastav teavitus ning saadakse kompostimiseks nõusolek, siis enam biojäätmete üleandmise kohustust vedajale ei ole.

Rohkem infot biojäätmete kohta leiab Lääne-Harju valla kodulehelt <https://laaneharju.ee/kompostimine>. •

MARIKA ILVES

keskkonna- ja ehitusosakonna nõunik

FOTOD: ARNO MIKKOR

Kummalegi poole kallast jäid alles endisaegset olukorda meenutama paisu otsad

Vasalemma jõe kalad pääsesid vabalt liikuma!

Vasalemma jõel kalade rännet takistanud Vanaveski paisu eemaldamine sai oktoobrikuus lõpp-punkti.

Viimase lihvi andmiseks istutasid projekti eesvedaja RMK kutsel kõik osalised ja koostööpartnerid kaldale noored puud ning soovisid kaladele head kudemisõnne vabastatud jões. Lääne-Harju vallavalitsust esindasid volikogu esimees Külli Tammur ja kommunikatsioonijuht Kadri Kauksi.

Vasalemma jõgi on koduks rohkem kui 20 kalaliigile, nende seas hingile, võldasele, jõesilmule ja muidugi lõhele. Üks põhjus, miks RMK on võtnud Vasalemma jõe avamise südameasjaks peitubki selles, et siin elab veel Eesti loodusliku genofondiga lõhe. Selliseid veekogusid on lisaks Vasalemmale veel vaid kaks – Kunda ja Keila jõgi.

Kolm aastat tagasi alustas Riigimetsa Majandamise Keskus vooluveekogude tervendamise projektiga, mille eesmärk oli kõrvaldada Eesti jõgedelt siirdekala-de rändetõkkeid. Heameelt paisu eemaldamise üle väljendasid ka vabatahtlikud

kalakaitsjad, kelle sõnul saab nüüd merest kudema liikuv lõhe hajuda pikemale jõelõigule ega ole enam nii kergesti kättesaadav saak röövpüüdjale. Kohalikud matkajad rõõmustasid aga selle üle, et voolurahustuskivide asetamisel jõkke arvestati nende sooviga jätta ühte kohta laiem vahe, kust edaspidi saaks läbi sõita kanuu ja süstaga.

Vanaveski tööde käigus lammutati pais, taastati jõesäng ning tehti kaldakindlustus- ning haljastustööd. Maaomanike soovil jäid kummalegi poole kallast alles endisaegset olukorda meenutama paisu otsad ja kunagine kalatrepp. Projekteerimistööde autor oli büroo “Maa ja Vesi”, ehitustööd tegi Nordpont OÜ. Vooluveekogude taastamist toetab Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfond.

Suur aitäh kõigile, kes meie vallale nii olulise jõe kalastiku eest seisid! •

KADRI KAUKSI,
kommunikatsioonijuht

Istutamine täies hoos

RMK juhatuse liige Kristjan Tõnisson jagab istikuid

Erasmus+ programmi „DO IT“ teine kohtumine Bukarestis

27. septembrist 1. oktoobrini toimus Rumeenias Bukarestis rahvusvahelise programmi Erasmus+ projekti „DO IT“ teine kohtumine. Lisaks õpetajatele Portugalist, Kreekast ja Rumeeniast osalesid programmis Eesti poolelt Paldiski Ühisgümnaasiumi õpetajad ning projekti koordinaator OÜ Adelante Koolitus esindajad Külli Liebert ja Kristel Dittmann.

Kohtumine Bukarestis viidi läbi riigi suurimas põhi- ja algkoolis Scoala Gimnaziala Nr. 195, kus õpib kokku üle 2600 õpilase. Seekord jagasid Rumeenia õpetajad oma kogemusi teadveloleku praktikate rakendamisest ja lõimimisest ainetundidesse. Õpetajad kirjeldasid inglise keele aine näitel õpilastega läbi viidud tegevusi ning seda, millist positiivset mõju on praktikad õpilaste enesetundele ja empaatiavõimele kaasa toonud. Lisaks õpilastele on teadveloleku praktikate positiivset mõju täheldanud ka lapsevanemad.

Bukarestis toimunud töötubades osalesid väga aktiivselt ka õpilased, kes olid kaasatud igasse tegevusse ning vahetasid ja jagasid aktiivselt oma kogemusi ning mõtteid teadveloleku praktikate rakendamisest. Projekti lõppedes valmisid õpilaste juhitud

töötubades ka enesehoiuteemalised plakatid. Bukarestis külastasid delegaadid ka Rumeenia parlamenti ning kohtusid senaator Silvia Monica Dinicaga, kes kuulub parlamendis hariduskomiteesse, ning rääkisid

haridus- ja rahastuspoliitikast. Kohtumisel toodi muuhulgas positiivse näitena välja Eesti haridussüsteem. Järgmine kohtumine toimub kevadel Portugalis. •

LINDA LUIG

Paldiski lasteaed Sipsik: Kahekordne riikliku konkursi “Eestimaa õpib ja tänab” finalist

Eesti haridussüsteemis on palju haridusasutusi, kuid vähesed neist võivad kiidelda saavutustega, mida esindab Paldiski lasteaed Sipsik.

Juba teist korda oleme saanud auhinna-lise koha mainekal riiklikul konkursil “Eestimaa õpib ja tänab”, mis tunnustab silmapaistvaid saavutusi hariduse valdkonnas. Aastal 2020 tunnustati meid haridusministri tänukirjaga meie tegevuse eest, mida nimetati “Digiõpe lasteaias”, ning aastal 2023 “Lastevanemate klubi - Lapsepõlve pärusmaa” eest.

Edulugu: “Digiõpe lasteaias”

Meie lasteaed on aktiivselt juurutanud digitaaltehnoloogiaid igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses alates 2017. aastast. Meie haridusasutuse raames tegutseb innovatsioonikeskus, mis on varustatud erinevate robotite, virtuaalreaalsuse prillide, 3D-printeri ja 3D-skanneriga. Aastal 2020 tunnustati meid Eesti haridusministri tänukirjaga aktiivse digitehnoloogiatega kasutuselevõtu eest õppeprotsessis. See tunnustus kinnitab meie usku kaasaegsetesse õpetamismeetoditesse ja laste ettevalmistamise tähtsust digitaalse ajastu väljakutseteks. Meie lähenemise eripära digiõppele laste-

aias seisneb kaasaegsete haridusprogrammide ja digitaalsete töövahendite aktiivses kasutamises laste oskuste arendamiseks. See võimaldab teha õppeprotsessi lastele kaasahaaravamaks ja huvitavamaks. Näiteks Euroopa Code Week raames, mil kõik Eesti haridusasutused osalevad digitaalsetes tegevustes, on meie lasteaed mitu aastat järjest saanud aukirja, mis kinnitab meie staatust juhtiva korraldajana (Super Organiser) Eestis. Meie digitaalse õppe materjalid on samuti tunnustatud kogukonna poolt ja avaldatud ProgeTiigri kogumikus.

Edulugu: “Lastevanemate klubi - Lapsepõlve pärusmaa”

Aastal 2023 sai meil lasteaed riikliku konkursi “Eestimaa õpib ja tänab” finalistiks ja tunnustati meieprojekti “Lastevanemate klubi - Lapsepõlve pärusmaa”. See projekt sai suure toetuse osaliseks nii lastevanemate kui ka kohalikult kogukonna poolt.

“Lastevanemate klubi - Lapsepõlve pärusmaa” keskendub vanemate kaasamisele oma laste õppe- ja kasvatustsükli. Ole-

me korraldanud regulaarseid kohtumisi ja seminare lastevanematele, kus nad saavad arutada kasvatamisega seotud küsimusi, jagada kogemusi ja saada nõu ekspertidelt. See projekt on soodustanud tihedamat suhtlust vanemate ja pedagoogide vahel ning aidanud luua sõbraliku ja toetava kogukonna.

Eriti on klubi tegevus aidanud ja andnud positiivset mõju seoses hariduse üleminekuga eestikeelsele õppele. Oleme loonud lastevanemate nõustamiskeskuse (Sipsik aitab), mille missiooniks on toetada laste ja nende perede edukat kohanemist ja integreerumist eestikeelsesse hariduskeskkonda.

Paldiski lasteaed Sipsik on uhke oma saavutuste üle, mis rõhutavad meie pidevat püüet hariduse valdkonnas paremaks ja uuenduslikumaks muutuda. Oleme uhked meie õpetajate, lastevanemate ja laste üle, kes on teinud need saavutused võimalikuks. Meie lasteaed jääb kohaks, kus laste õppimine ja areng käivad käsikäes soojas ja toetavas õhkkonnas. Ootame põnevusega uusi väljakutseid ja loodame jätkata teed silmapaistvate tulemuste saavutamise suunas tulevikus. •

NATALJA KANYSCHEVA

Lääne-Harju valla esindus koos Rootsi kolleegidega noorte vaba aja keskuses

FOTO VIKTORIA VISBEK

Koostöine noorsootöö Rootsis

Lääne-Harju Huvikeskuse töötajate ja vallavalitsuse esindus käis oktoobri esimesel nädalal Rootsis Lidköpingi vallas tutvumas sealse noorsootöö korraldusega.

Projekti osalesid ka selle aasta lõpu ni valla noortetubades töötavad kaks välisvabatahtlikku. Soov oli kolleegidega kogemusi jagades näha oma tegemisi uue nurga alt ning seada sihte edasiseks.

Õpirände Rootsi-poolne partnerorganisatsioon *Ung i Lidköping* koos kohaliku omavalitsuse esindajatega oli kokku seadnud põneva sisutiheda kolmepäevase programmi. Kohtusime omavalitsusjuhtidega ja pidasime plaane koostööks tulevikus. Tutvusime kohalike noortekeskuste tööga ja sisseõppinute emakeeleõppe korraldusega. Külastasime kohalikke kultuuriasutusi ning üldhariduskoole, sh hariduslike erivajadustega õpilaste kooli.

Lidköping on sarnaselt Lääne-Harju vallaga kõrgete rohepüüdlustega edumeelne omavalitsus. Rootsis on mõistagi mastaabid suuremad nii territooriumi, rahvaarvu kui ka jõukuse ja võimaluste mõttes. Viimane kajastub selgelt ka noorsootöös. Näiteks kuuluvad noortekeskuse meeskonda lisaks noorsootöötajatele ka spetsiaalse ettevalmistusega sotsiaaltöötajad, kelle ülesanne on olla noorte jaoks olemas ja nendega igapäevaselt suhelda väljaspool noortekeskust – koolis, linna ruumis ja mujal, kus noored koonduvad ja liiguvad. Vald-konnas töötamine on piisavalt motiveeriv ning töötajaid leida ei ole probleem.

Külästused kohalikesse noortekeskustesse nii linnas kui ka maapiirkonnas andsid meie valla huvikeskuse töötajatele mitmeid kasulikke ideid oma teenuse di-

sainimiseks. Kaalumist väärivaid mõtteid tekkis alates noortetubade lahtiolekuaegadest ja külästuste logiraamatust kuni noorte kaasamisvormideni.

Eriti avaldas muljet Rootsi noortevaldkonnas tehtava töö süsteemsus ja koostöö noortega tegelevate osapoolte vahel – noortekeskused, huviringid, pered, koolid, sotsiaaltöötajad, poliitikud. Valitseb koostöine ja mõistev suhtumine noorte vajadustesse ning erinevustesse. Kõik teadvustavad, et lapsed vajavad enda ümber ühtset toetavat võrgustikku ning et just ühistel jõupingutustel töös laste ja noortega on võtmeroll ühiskonnas heaolu loomisel ja tuleviku probleemide ennetamisel.

Oma mätta otsas tegutsemise asemel oleks meilgi vaja tõhusamat ja tihedamat koostööd formaal- ja mitteformaalhariduse, noorsootöö- ning sotsiaalstruktuuride vahel. Kõigi klient on ju üks ja seesama noor ning kõigi soov on ühine – noorte mitmekülgne areng ja heaolu. Ühtne tegutsemine on meie oludes eriti oluline, kuna valdkonda kimbutab süvenev töötajaskonna nappus.

Noorsootöötajate õpirände projekti üks eesmärke oli innustada valla noortetubades meie laste ja noortega igapäevaselt tegelevaid töötajaid tegutsema ühte meeskonnana ning rakendama oma töös uusi praktikaid, et tõsta kohaliku noorsootöö kvaliteeti. Õpirände sai teoks Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuuri rahastuse toel. •

EGLE KAUR

haridus-, kultuuri- ja noorsootöö osakonna nõunik

2353 last üle Eesti ootavad Inglipuu kingitusi

Maxima on juba aastaid aidanud heade inimeste abiga kokku koguda kingitusi, et viia jõulurõõmu tuhandetele vähekindlustatud perede lastele üle Eesti.

Kaubandusketi poolt ellu kutsutud heategevuslik kingikampaania „Inglipuu“ on selle aja jooksul täitnud tuhandete laste salajasi jõulusoove.

Ka sel aastal kogus Maxima koostöös erinevate omavalitsuste sotsiaaltöötajate ning Eesti Lasterikaste Perede Liiduga kokku just nende laste jõulusoovid, kelle peredel puuduvad tänavu võimalused lapsele soovitud jõulukingituse tegemiseks. Heategevuslik Inglipuu jõulukampaania võimaldab igal aastal panustada nende laste pühadesse, kel muidu jõulukingid saamata jääksid.

Asjad, millest lapsed unistavad on lihtsad. Palju soovetakse sooje riideid ja jalatseid, voodiriideid, mänguasju, pliiatseid, plastiliini, LEGO klotse, kosmeetikat jne.

Inglipuud, millel ripuvad laste jõuluunistused, asuvad Maxima kauplustes üle Eesti. Igal aastal pannakse Inglipuud üles ka Maxima kontorisse, et ka ettevõtte enda töötajad saaksid omalt poolt lastele jõulurõõmu valmistada. Iga hooliv eestimaalane saab hakata ingliski, tehes Inglipuul olevale lapsele soovitud kingituse ajavahemikus 22. november – 15. detsember.

Kingikampaanias osalemiseks tuleb valida Maxima kaupluses Inglipuult üks ingliske lapse nime ja sooviga, kelle jõuluunistust tahad täita ja osta talle kingitus. Kingituse saab üle anda pakkimata kujul kas poe infoletti või kassasse, kust Maxima selle juba õigeaegselt lapseni toimetab. Märkame ja hoolime ning täidame üheskoos laste soovid Inglipuul. Suurim tänu on siiras rõõm lapse silmades ning uskuge – kõik hea tuleb ringiga teile tagasi. •

FOTO ADOBESTOCK

Nakkusarst: viis asja, mida pead teadma gripist

Oktoobris algas ülemiste hingamis-tee haiguste ehk teisisõnu gripihooaeg. Tartu Ülikooli kliinikumi infektsioonhaiguste arst Pilleriin Soodla jagab olulist infot, mis viirusega on tegu ja kuidas end gripist säästa või rasket haigust leevendada.

1 Gripp ei ole tavaline külmetus
Gripp on üks hingamisteede viirus-haigustest, mis põhjustab kurguvalu, köha ja palavikuga haigestumist. Erinevalt teistest hingamisteede viirustest (v.a COVID-19) põhjustab gripp rasket haigestumist, kuni eluohtliku hingamispuudulikkuse ja surmani.

2 Gripp levib piisknakkusena
Gripp on väga nakkav piisknakkus. Viirus levib peamiselt aevastamisel, köhimisel ja nuuskamisel, aga ka rääkimisel. Seega on suurim risk see, kui nakatunud inimesega ollakse lähikontaktis (alla 1 m). Gripp saab levida ka kaudselt, näiteks pindade (ukselink, telefon, klaviatuur) katsumisel. Peamised gripi levitajad on lapsed, eriti põhikooliealised ja nooremad lapsed.

Gripi haigestumise kõrghooaeg on talvel. Gripi puhul võib nakatumise peiteaeg olla mõnest päevast kuni nädalani.

3 Gripp on ohtlik ennekõike lastele, rasedatele, eakatele ja kroonilistele haigetele
Lapsed ja rasedad võivad gripiviirust raskelt põdeda, kuna neil on suurem risk hingamispuudulikkuse, kopsupõletiku ja pikaajalise palaviku tekkeks. Rasedatel suureneb gripi haigestumisel raseduse katkemise, enneaegse sünnituse, üsasisese kasvupeetuse ja erakorralise keisrilõike risk. Ka eakatele ja/või immuunsüsteemi häirega patsientidele

on kõik rasked infektsioonid ohtlikud, nii ka gripp.

Vähe räägitakse krooniliste haigustega patsientidest, kellel ei pruugigi gripp raskelt kulgeda, kuid iga palavikuga haigestumine võib neil põhjustada põhihaiguse ägenemise või kontrolli alt väljumise. Gripi tüsistusena võib tekkida bakteriaalne või viiruslik kopsupõletik, mille tõttu on vaja lisahapnikku.

4 Gripi aitab ennetada vaksineerimine

Gripi ennetamise alustala on vaksineerimine, sest see kaitseb raske haigestumise eest. Vaksineerimine on eriti oluline riskirühmadele, kuid ka kõigil teistel on soovitatav igal sügisel (oktoobris/novembris) enne gripihooaja algust end vaksineerida. Gripi vastu vaksineerimine ei pruugi anda täielikku kaitset haigeks jäämise vastu, kuid see mõjutab haiguse raskusastet ja tänu kaitsesüstile on võimalik vältida tüsistusi.

Gripi vastu on võimalik vaksineerida kõikidel inimestel alates kuuendast elukuust. Vaksineerida saab nii oma perearstikeskuses, raviasutuste vaksineerimiskabinettides kui ka teatud apteekides. Omale sobivaima vaksineerimiskoha leiad aadressil www.vaksineeri.ee/lahen-vaksineerima

Tasuta gripivaktsiini saavad riskirühma kuuluvad inimesed: üle 60-aastased, üld- ja erihooletamise teenusel olevad inimesed, lapseootel naised, kuni 7-aastased lapsed

ja alaealised, kellel on oma tervise tõttu suurem risk raskelt haigestuda (nt südame-veresoonkonna haigused, onkoloogilised haigused, immuunpuudulikkus, diabeet, obstruktiivne kopsuhaigus, tuberkuloos või neerupuudulikkus).

Lisaks vaksineerimisele on gripi ennetamiseks oluline pesta käsi vee ja seebiga ning kasutada desinfitseerivaid vahendeid. Vältida tuleks kokkupuudet haigetega ja ka ise haigena kodus püsida. Immuunsüsteemi toetab ka üldine tervise hoidmine: tasakaalustatud toitumine, piisav füüsiline koormus ja hea uni.

5 Gripi sümptomeid saab leevendada ravimitega

Gripp on kehale koormav, seepärast tuleks kodus püsida, kehale puhkust anda ja piisavalt vedelikku tarbida. Haigusele annavad leevendust apteegis müüdavad käsimüügi-ravimid. Kuigi nohu- ja köharavimid ei ravi gripiviirust, leevendavad need sümptomeid. Palavikualandajad alandavad samuti temperatuuri, kuid ei ravi viirust.

Gripp on üks väheseid viirusi, mille vastu on olemas ravim, mis takistab gripi-viiruse paljunemist ja lühendab seetõttu haiguse kestust. Retseptiravimi saab välja kirjutada arst ja ravimi võtmist tuleb alustada võimalikult vara ehk haigestumise alguses, et sellel oleks piisav efekt. Gripiravimit vajavad ennekõike riskirühma inimesed, kelle haigus kulgeb raskelt. ●

EVELIN KRUUSALU

Harju-Risti perearstipunkti sulgemine!

Alates 24. oktoobrist Harju-Risti piirkonnas enam üldarstiabi teenust ei osutata. Tegemist on Medicum Perearstikeskus AS otsusega, mida vallavalitsusega ei kooskõlastatud. Kodanikud on pöördunud murega, miks selline otsus on

lagetatud ning mis saab edasi. Kinnitame omalt poolt, et Lääne-Harju vald selle otsusega nõus ei olnud.

Medicum põhjendab perearstipunkti sulgemist töötaja puudumisega ning nende kodulehel www.medicum.ee on info, et

patsiente teenindavad Padise Perearstikeskuses üldarst Jevgeni Aksenenka ning pereõed Lea Koosa ja Kristina Põldre.

Padise Perearstikeskuse tel nr. +372 735 1559. ●

TOIMETUS

LUGEJAKIRI

Meri on vaba!

Lääne-Harju on vald täis elamusi. Siin on tõesti rohkesti elamusi pakkuvaid kohti. Loetelu alustan kauniks tehtud ja auhinnatud Kloogarannast, kus vald tänavu suvel tähistas ka esmakordselt Lääne-Harju valla päeva. Siis Lohusalu metsad ja merekallas, Pärdi keskus, Keila - Joa loss ja loodus, Padise ja paljud teised paigad. Head toidukohad, näiteks Padise Kastell, Laulasmaa OttjaMatilda, kohalike kauplejate LaulasmaaOtt jpm. Ei jõua kokku lugeda neid vabaõhukontserte, mis üle valla toimuvad, alustades Kalju-lavastaval, Padise kloostrist ja lõpetades Rummu karjääriga. Kaunis üritus toimus suve lõpus ka Klooga järve ääres - Paadid järvel. Just siin õnnistati traditsiooniliselt sisse esimese klassi minejate koolitee. Kõige selle taga on vahvad kogukonnad, keda toetab Lääne-Harju vallavalitsus. Lihtsalt imeline vald.

Kuid taevas pole alati ja kõikjal nii pilvitu. Valla ühes nurgas asub ka linn, mis on küll viimaste aastatega läbinud märkimisväärse uuenduskuuri ning on varasemaga võrreldes sootuks teistsugune.

Jah, on siingi toredaid üritusi olnud, nagu näiteks kogukonnapäev ja kõrgema kaliibriga esinejatega linnapäev. Viimane, muide, tõi kokku rekordarv külastajaid nii vallast kui kaugemalt. Paldiskis on ka kaunis ja auhinnatud linna keskvaljak, vahva Paldiski tegusate ühendus ja raamatukogu korraldatud üritused. Lisaks A. Adamsoni Ateljeemuuseum oma näitustega, Tiina Laanejärve suurepäraste giidituuridega, toidukapp, noorte rulapark. Samuti pööratakse siin tähe-

lepanu taaskasutusele ja jäätmete sorteerimisele. Mõeldud on ka spordile nii võimaluste kui ürituste kujul.

Kõige selle toreda juures kimbutab linna üks juba pikemat aega kestnud mure. Nimelt, selle mereäärse linna elanikel puudub ligipääs merele! Olgugi et Meri Vabaks! liikumine on alates 2019. aastast kogunud allkirju ning saavutanud sellega olukorra, kus raudtee tagune maa-ala on detailplaneeringus määratletud avaliku ruumina.

Meie detailplaneeringusse esitatud ettepaneku eesmärk on leida hea ruumikvaliteediga ja kohalikke elanikke arvestav ruumilahendus, mis tagab avaliku ligipääsu mere äärde ja muudab mereääre aktiivse kasutusega elukeskkonna osaks. See hõlmab nii läbimõeldud ligipääsuteid, sidumist linna sõlmpunktidega ning seejuures siinsete loodusväärtuste maksimaalset säilitamist.

Esialgul püüab vald saavutada eesmärki kehtiva detailplaneeringu raames. Kui see ei õnnestu, tuleb kaaluda alal kehtiva detailplaneeringu osalist või täielikku kehtetuks tunnistamist ja vajadusel uute detailplaneeringute koostamist.

Nii on linnasüdamele antud lootus.

Ja meie loodame, et kirjapandu saab detailplaneeringusse ka kinnitatud. Siis on Lääne-Harju vallas ka üks elamusi pakkuv linn, iidne sadamalinn Paldiski, kus tööstuslikus keskkonnas peitub oas merekaldal, puutumatu loodusega Pakri saared paistmas. Ja sõita sinna saab siit samast linnarannast otse. Sest Meri on vaba.

URVE PURGA

Lääne-Harju vallas on nüüd vinge karavanipark!

31. oktoobril Rummu karjääris avatud karavaniparki oodatakse külastajaid nii kodumaalt kui üle maailma, sest siin on kaetud kõik vajalik pikemaks peatumiseks. Siin on kõik vajalikud mugavused just matkautode tulekuks: tualetid-pesuruumid, köögiala koos pesupesemise võimalusega ning väliavad grillimiseks, telkimiseks ja puhkeaja veetmiseks. Kõike seda toetab samal territooriumil asuv Rummu karjäär ning mägi väga paljude vaba aja veetmise võimalustega ja seda aina enam ka aasta ringi.

Mis eriti äge - just avasõnade ajal veeres karavaniparki esimene auto! Prantslastest turistid olid vägagi õnnelikud kuuldes, et just nemad olid pargi esimesed külastajad! Karavanipargi valmimist toetas EASi ja KredExi ühendasutus. ●

Karavanipargi esimesed juhuslikud külastajad Prantsusmaalt

FOTO KADRI KAUKSI

Head vabaühendused!

Vabaühendustel on võimalik esitada 2024. aasta Lääne-Harju valla mittetulundustegevuse edendamiseks taotlusi kuni 2. jaanuarini 2024.

Tegevustoetuse andmise eesmärk on toetada tegevusi, mis mitmekesistavad ja edendavad kohaliku omaalgatuse kaudu valla arengut ja parandavad valla elanike heaolu ja on kooskõlas Lääne-Harju valla arengukavas seatud prioriteetidega. Toetust saavad taotleda mittetulundusühingud, sihtasutused või seltsingud, kelle taotletav tegevus peab toimuma valla ning elanike avalikes hvides.

Toetuse saamise kriteeriumiteks on tegevuse vastavus valla arengukavale, tegevuse mõjususe, elanikkonna kaasatus ja kasusaajate arv, kohaliku kultuuripärandi edendamine, kogukondlike algatuste elluviimine, traditsioonide edendamine, samuti abiprogrammidesse või muudesse toetusfondidesse esitatavate mittetulundusliku tegevuse projektide kaasfinantseerimine.

Kindlasti arvestada, et investeeringu toetuse ülempiir kalendriaastas on 2000 eurot taotluse kohta, millest vähemalt 10% peab toetuse saaja katma oma- või kaasfinantseeringu arvelt. Koguduse tegevusi toetatakse kuni 3000 euroga ja päästeasutuse tegevust kuni 5000 euroga.

Erandjuhtumil, kui taotleja on saanud abiprogrammidest või muudest toetusfondidest oma projekti või tegevuse osas positiivse rahastamisotsuse ja see toetus maksatakse välja pärast projekti või tegevuse elluviimist, võib toetuse määr olla suurem nimetatud piirmäärdest.

Kogu taotluste menetlemine käib elektroonilises iseteeninduskeskkonnas Spoku.

2023 aasta aruannete esitamise tähtaeg on 31. detsember 2023 (samuti Spokus).

Tutvu toetuse tingimustega:

Lääne-Harju valla mittetulundustegevuse toetamise kord

Taotluse koostamine ja aruande esitamine **Lääne-Harju valla iseteeninduskeskkonnas Spoku**.

Täiendava info saamiseks pöörduge arendusnõunik Kati Teär-Riisaare poole telefonil 679 0602 või kati.tear@laaneharju.ee.

PADISE KASTELLI JÕULUPAKID

Padise Kastelli jõulupakid on hoolikalt valitud, käsitööna valminud, südamega pakitud ja oodatud kingitused, mis sobivad jõuluvana kingikotti, ettevõtte jõulupeol kuuse alla ning personaalselt kallile inimesele tänuks. See on kingitus, mida sooviksid ise saada, sest armastus käib ju kõhu kaudu. Jõulupakile saad soovi korral lisada ka Padise Kastelli kinkekaardi, mille väärtuse valid Sina ise.

Padise Kastelli magus meelitus 39€

Jõuluksiks vintis puuviljadega
Krõbedad kaeraküpsised
pohlade
Kardemoni ja kaneeliga kuivatatud
õunalaastud
Piparkoogitaigen
Meeldivalt mündine tee
Vürtsmandlid
Käsitöölimonaad

Padise Kastelli parimad palad 59€

Nõmmiku talu jõuluvürtsidega juust
Maitsest marjane juustumoo
Käsitööleib
Rosmarini-juustukrõbedikud
Marineeritud angeršaga
Mõnusalt maitsekas marineeritud
kõrvits
Särsakas sinep tilga brändiga
Krõbedad kaeraküpsised
pohlade
Meeldivalt mündine tee
Piparkoogitaigen
Jõuluglõgi

Padise Kastelli soolane suutäis 49€

Nõmmiku talu jõuluvürtsidega juust
Maitsest marjane juustumoo
Käsitööleib
Rosmarini-juustukrõbedikud
Marineeritud angeršaga
Kastelli suitsusiek Rebaseonu lahust
Mõnusalt maitsekas marineeritud
kõrvits
Meeldivalt mündine tee
Jõuluporter

JÕULUPAKKIDE TELIMUSED INFO@PADISEKASTELL.EE

Padise Kastelli - Sinu meeldejäävate elamuste kohtumispaik!

**PALDISKI
LASTEAED
SIPSIK**

Paldiski lasteaed Sipsik ootab oma sõbralikku kollektiivi õpetaja abi. Tööks on õpetajate abistamine õppe-kasvatustöö läbiviimisel ja laste turvalisuse tagamisel, puhtuse ja korra tagamine rühmas ning toidu toomine ja serveerimine.

Kandideerimissoov saata

direktor@lasipsik.edu.ee Lisa info: 56488905.

Kaitseväe Paldiski linnaku uuel toitlustuskompleksil on sarikad püsti

Paldiski kaitseväe linnakus on valmimas uus ja kaasaegne toitlustuskompleks, mis on avaram ja mugavam klientidele, tööefektiivsem töötajatele ja energiasäästlikum haldajale. Uue söögikoha avamine on kahtlemata oluline areng kaitseväelaste ja linnaku töötajate igapäevaelus.

Pärast valmimist saab uues toitlustuskompleksis korraga teenindada kuni 216 inimest. Kui näiteks lõunal käia söömas kolmes vahetuses, saaks kõhu täis 648 inimest.

Vana toitlustuskompleksi puuduseks oli suur energiatarbimine ja ebapiisav soojapidavus, mis muutis selle kohati kasutuskõlbamatuks. Rekonstrueerimine oleks olnud keeruline ja kulukas ning seetõttu otsustati ehitada täiesti uus toitlustuskompleks. „Vana oleks pidanud suures osas maha lammutama ja uuesti püstitama. Peale selle oleks pidanud välja vahetama ka kogu tehnika, mis oleks eeldanud ka kommunikatsioonide ümberehitamist. Nii oligi mõistlik uus ehitada,“ ütles riigi kaitseinvesteeringute keskuse insener-projektijuht Allan Ojarand.

Uues toitlustuskompleksis kasutatakse toidu valmistamiseks, väljastamiseks ja puhtuse hoidmiseks kõige kaasaegsemaid tehnoloogiaid, mis aitavad töötajatel tegutseda kiiremini ning mugavamalt. Oluline muutus on ka see, et uues kompleksis on

Kaitseväe Paldiski linnaku toitlustuskompleks

FOTO JULIUS AIR KULL

laod, köök ja söögisaali osa kompaktselt ühendatud, mis muudab töötajate jaoks selle kasutamise lihtsamaks ja tõhusamaks. Kaitseväelased ja linnaku töötajad saavad nautida söögipause avarates, valgusküllastes ja soojades ruumides, luues seeläbi meeldiva söömis- ja puhkekeskkonna.

Uus toitlustuskompleks läks maksma 8,48 miljonit eurot. Tööde tellija oli riigi kaitseinvesteeringute keskus ja ehitaja OÜ Nordlin ehitus. Uus toitlustuskompleks sai sarikate alla 10. novembril ja avatakse järgmise aasta aprillis. •

JULIUS AIR KULL

Valmisolek talviseks teehoolduseks!

Peagi on saabumas talv ja sellega kaasnev lumi ning libedus ei jää ka sellel aastal tulemata. Valla teede hooldajad on valmis ja juba lausa ootel.

Teid hooldavad samad ettevõtted, kes tegid seda ka eelmisel aastal ning seetõttu teavad küllaltki hästi piirkonda. Anname endast parima, et masinad jõuaks kõikjale õigeaegselt ja teed oleks alati läbitavad. Töövõtjad ja vallavalitsuse poolsed koordineerijad töötavad lumerohkel perioodil tihti varahommikust hiliste öötundideni, peale mida tuleb leida aega ka puhkamiseks, et siis varahommikul uuesti lumekoristusega alustada. Lisaks rasketele ilmastikuoludele esineb ka tehnika rikkeid. Tavapärastel läheb tehnika välja siis, kui sadanud lume paksus on üle 10 cm, sulalume korral vajadusel ka varem.

Kui traktor ei ole jõudnud rohkem kui 24 tunni jooksul teie teele ning tee ei ole enam mõistlikult läbitav, siis Lääne-Harju

valla kodulehelt leiate oma piirkonna kontaktisiku andmed, kellega rahulikku meelt säilitades ühendust võtta. Tavaliselt on masin juba piirkonnas tegutsemas, kuid saame selle üle kontrollida ja vajadusel tehnika teie teele suunata.

Meenutame ka seda, et traktori nägemine ei ole vajalik, sest tihti käib lükkaja juba varastel hommikutundidel teid puhastamas. Mure korral pöörduge esmalt vallavalitsuse poole ja laske lumelükkajal

rahulikult oma tööd teha. Uutele elanikele meenutame, et erateedel lükatakse lund vastavalt „Lääne-Harju valla erateedel lumetõrje teostamise korrale“, mille kohaselt tuleb eratee hooldamiseks esitada ühekordne avaldus.

Täpsem info selle kohta on kirjas valla kodulehel talvise teehoolduse rubriigis <https://laaneharju.ee/talvine-teehooldus> •

AHTO PÄRNAMETS,

Lääne-Harju valla haldusosakonna juhataja

ERAKUULUTUSED

Pakume erinevaid pinnase ja kae-
vetöid 8 tonnise ekskavaatoriga.
www.vaikeekskavaator.ee
Tel: 56393588

Fekaalivedu kogumiskaevude tüh-
jendus! Helista ja küsi pakkumist
tel 53 468 430

Ettevõtte teostab ehitus- ja re-
monttöid, ka väikese mahulisi töid.
Tel. 56607554
jane@janellidisin.ee

Ostan kasutuseta jäänud seisva
sõiduki. Sõiduauto, maastur,
kaubik. Võib olla rikkega, mitte
sõidukorras. Oodatud kõik
pakkumised ka nädalavahetusel.
Võtan arvelt maha. Järgi tulen
puksiiriga. Kohapeal kiire tehing
ja vormistamine. Tel 3654085
skampus@online.ee

Katuse-, fassaadi-, üldehitus ja
viimistlustööd. Kortermajade reno-
veerimistööd. Pakume erinevaid
lahendusi hoonete ja majade
ehitusel. 53529476
mehitus@gmail.com

Ostan kokku autosid. Sobivad
igas seisukorras. Autode arvelt
kustutamine. Järgi tulemine puksiir-
iga. Telefon 53451955, e-mail au-
tosober@gmail.com

Valmistan puidust uksi ja ak-
naid tel. 5308 7220

Eramute ja kortermajade fassaadi-
de soojustamine, krohvimine, re-
konstrueerimine, pesemine, värvi-
mine ja disainimine. Aitame
leida parima lahenduse teie
fassaadile! Tel 56474077,
info@europlaster.ee

Meie valda sündisid

REMI-ANDER RAUK
MIRTEL SUIGUSAAR
RYAN MARCUS VARUS
ROBERT KALK
IIRIS RIISAAR
KIARA JÕEORG
AURELIA SOFIA KIRSIPUU

Royal Auto OÜ

Ostan parima hinnaga kasutult seisma jäänud või
kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi,
riketega, ja lihtsalt kasutult seisvaid või vanu. Auto
vormistan koha peal koheselt teie nimelt ära ja olete
automaksust vaba juba enne kui auto hoovist lahkub.
Pakkumisi ootan seisevauto@gmail.com või 56188671
Järgi tulen puksiiriga ja tasun sularahas. Vaata lisaks
www.seisevauto.ee lisaks saab eraldi tellida ka puksiiri
ehitusmaterjali, traktorite ja muude seadmete
vedamiseks.

Õnnitleme

25. november

Kristo Matson Risti kooli direktor

28. november

Triin Merila Padise lasteaia direktor

Keila pesumaja

E-R 09:00-17:00

Sunco

Põllu 3, Keila

info@keilapesumaja.ee

+372 558 377 200

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid.

Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvöõndis.

info@metsakeskus.ee

Tel: 56 111 900

Avaldame kaastunnet
Anne Kullamaale

EMA

EMA surma puhul.

Kolleegid ESTEVE AS-ist

Avaldame kaastunnet Eero Kirsile kalli
isa

JAANEK KIRS

kaotuse puhul.

Saue Jalgpalliklubi lapsed koos
lastevanematega

Südamlik kaastunne
Valdo Pihlakule

EMA

surma puhul.

Vääna Mõisakooli pere

Mälestame toredat naabrinaist

OLGA MALOVAT

ja avaldame kaastunnet
lähedastele.

KÜ Sireli 12 elanikud